

تېسله و ئاوى شېخى پالەك

دېدار مەسىفى
(كەنەدا)

ئىۋارەيەكى خۆلەمىشى بوۋا! برازا جوانەكەم ئۆتۆمۆبىلە ئۆدبىيە سىپىيەكەي لە پېش دەرگەي مالى خوشكە گچكەكەم رادەگرېت و بلەز پەنجە بە زەنگى سەر دەرگەكەو دەنېت. دواتر يەك چركەيش لە چاۋەرۋانى كرانەوئى دەرگەكە نامېنېتتەو و مېنا پالەۋانى فىلمى ئەنەمىەشن و بەناۋبانگى سۆنىك بە خېرايى دەگەرېتتەو سەر كورسى شوفېرى. خوشك دەلېت لەۋتەي منى نەبىنيۋە ئەم برازا يەيشى نەبىنيۋە!

- من لەوسەرى دنيا دەژىم و ھەر دە سال و جارېك بۆم رېك دەكەۋېت بگەرېمەو لاتان!؟ كەچى خوشك، ئىۋە ھەمووتان لە يەك شار دەژىن و دەبېت سوپاسگوزار بن كە نەخشەكەي شىۋەي بازنەيى ھەيە .

ھەستم كرد خوشكە زرنگەكەم بە چاكى لە مەبەستى بەكارھىنانى وشەي بازنە لە ئىۋە ئاۋوتنەكەم نەگەيشت و بە ھەندىشى ۋەرنەگرت. لى دەتگوت ھەر لە بنەپتەو و بە شىۋەيەكى خۆنەويستانە من ئەم وشەيەم بۆيە بەسەر زاردا ھاتبوو ھەتا ھەر گەيشتە سەر كورسى پېشەوئى ئۆتۆمۆبىلەكە، يەكسەر بە گۆيى برازاكەمىشدا بچرېنېم، بەو پېيەي ئەو ئەندازيارە زووتر لە مەبەستەكە دەگەيشت، كە شىۋەي بازنە ھەمىشە ماۋەكان كورتر دەكاتەو .

برازاكەم دەنگىكى گەلېك شىرىن و سۆزدارى ھەيە و دەشېت لە يەك كاتدا بە چەند شىۋە ئاۋازى دەنگى بگورېت. جارېكيان بەر لە گەرانەوئى بۆ زېدى شىرىن، بۆ شت كرىن بۆ دەرەو

بینیوه. ده بیت بلیم پیداگری برازا کهم له سهر وشه گه لیک بوو که هه مان کیشی زمانه وانسی وشه کانی سهر زاری خوشکه که میان هه بوو، لئ و اتا کانیان دوورترین پیوه ندییان به وانه وه هه بوو. له مائی برازا کهم وشه گه لی وهک ئایفون، درون، نه مازون و بیت کۆین و تاد...، بهر گویم ده که وتن و له و جارهدا تیپی (نوون) له کۆتایی هه وشه یه کدا به دوو نووکه تیژه که سی (N) هورووژمیان بۆ ده هی نام. لئ له دهره وهی گشت باسوخواسه کاندای، من هه رگیز نه مده توانی داوه ری بکه م و یه ک گهر له خو شه ویستی نیو دلیم بۆ هه ر یه کیک له وهردوو نازیزه م له ده ست بده م.

برازا کهم که سیکی هی نده ری زدار و نارامه نه گه ر باسی نه هریمه نیکیشی هی نا بوایه گو پئ، له پیش چاوانت به جوانی دهره که وت. دوا جار بهر له وهی ماوهی گه پانه وه م بۆ مائی خوشکم نزیک بیته وه و ماله خنجیلانه که یان به جئ به یلم، برازا کهم به شینه یی هات له ته کم دانیش و تراکی فی دیوییه کی کورت و گه لیک سهرنچرا کیشی پی پیشان دام، هه رچه نده له سهره تادا مه بهستی گرته فی دیوییه که ناشکرا نه بوو و دیار نه بوو که له باره ی چیه، به تاییه ت له و کاته ی زوومی کامیرا یه ک له دووی یه ک چند که لوپه لیک ته کنولوژی سهرده می نویی به سهر ده کرده وه و پیشان ده دان. من خو شیم له سه یرکردنیان نه ده بینی و وه هام ده زانی شیوه یه که له و ریکلامه بیتامانه ی نیو سکرینه کانی تیفی که هه می شه گه ره گیانه هه رچی زووتره جوانیه کانی ژیان ی کورده واری بکوژن و له نیوی بیه ن. لئ له و کاته ی فی دیو که کۆتایی هات، من نه متوانی خو م له وه بدزمو وه و چه پله بۆ نه وه دهسته لئ نه ده م که بیری له وه داهینانه کردبو وه وه ها به

جوانی بیرو که که ی دا پشته بوو.

وینه ی نیکولا تیسله ی زانا به هوی کۆمه له که لوپه لیک نیلیکترونی وه ها به شیوه یه کی سه یر و ناوازه به رچه سته بوو و دروستبوو، چاوی هه ر که سیک بوایه له ئاستیدا مات و نه بله ق به جئ ده ما. وینه که وه های له مرۆ ده کرد له گومانی خیرا که میک شینه یی بنوی نی ت و هه می شه له چاوه پروانی دهره نجه م بمینیتته وه، ویجا بریار بدات، ئیدی به سه یرکردنی هونه ر و وینه ناوازه که ی تیسله، وشه گه لی باوی سهرده م که کاتژمی ریک زووتر له زاری برازا کهم دهرچوو بوون و ژاوه ژاویکی سه یریان له زه ینمدا دروست کردبوو، له گوشار هی نان ده که وتن و په وتی دانیشته که ییش به ره و ئاقاریکی به رفره تر ده چوو. من بۆ ماوه یه کی درپژ له دیمه نی تیسله پاده مام و له دوا گوشه نیگایه وه وینه که کوتومت وهک فۆتوگرافیکی بریسکه دار و پوون و پاستی خو ی ده نواند. لئ له هه مان کاتیشدا به شی ک له زه ینم به کونوکه له به ری ژیان ی گومانانوی نه م زانایه به دبخته دا گوزه ری ده کرد و هی ندی ک شتی وه بی ر ده هی نامه وه که له و سالانه ی دوا یی و له گه ل سهره لدانه وه ی له پری ناوی تیسله خو ی نده بوومه وه.

ده لئین تیسله پایویکی به ژن درپژ و گه لیک ریک و پۆشته بوو. به که مدووی و ری زدار یکی بیوینه ناسرا بوو و گه لیک جارانی ش خو شیی له گالته وگه پیش بینوه. نه و سه رباری زرنگی و داهینانه مه زنه کانی، دوا ساله کانی ژیان ی له دووره په ری زییه کی سه یر به ری کرد. هه تا له زستانی سالی ۱۹۳۷ له و کاته ی له هۆتیه که دهره که ویت بۆ نه وه ی به ره و کاتیدرال بپوات و وهک دوا ئاره زووی ژیانیشی، دانه ویله به کۆتره کان بدات، پرو دواویکی گومانانوی بۆ

پیش دیت. تیسله هیشتا دوو، یان سئ کۆلان له هۆتیله که دوور نه که وتبووه وه، له کاتهی دهیویست له شهقامه که بپه پتیه وه، ئۆتۆمۆبیلیکی تاکسی خۆی پیدا دهکیشیت و به ره و ئاسمان به رزی دهکاته وه و دواتر به زه بر فرپی ده داته وه سهر زه وی. له نهجامی نه و پوودا وه دا تیسله پشتی ده چه میتیه وه و زیانی زۆری پئ دهگات، ههروه ها سئ په راسووی ده شکین و گه لیک برینیش هه تا مردنی به نه زانراوی له نیو له شیدا ده میتنه وه. چونکه تیسله به هۆی گۆمانه کانی بۆ نه و پوودا وه و گه لیک پووداوی دیکه ی پیشتری ژیا نی له نیویۆرک، هه موو چاره سه ریکی پزیشکی په ت دهکاته وه، ئیدی نه و به له شی هه پروون و پیری بۆ هه تا سهر خۆی له ماله که ی له ژووری ۳۳۲۷ ی هۆتیل نیویۆرکه ر ده ناخنیت و جاریکی دیکه پئ نانیته دنیای ده ره وه.

له هه وه مین پۆژی مانگی یه کی سالی ۱۹۴۳ و له دوا ی پینچ سال له پوودا وه که، کارمه ندیکی ژنی هۆتیله که به ناوی نه لیس گوئ به و ناگادارینامه یه نادات که تیسله ماوه یه ک بوو به سهر ده رگه ی ژووره که یه وه هه لواسیبوو (تکایه بیزارم مه که!)، ده چپته ژووره وه. نه لیس له ژووره وه هه ست دهکات بۆنیکی ناخۆش و دژوون له ژووره که دا په نگا وه ته وه، به لام له و کاته ی نیگای چاوه کانی ده که ونه سهر ته ختی نووستن و تیسله به مردووی ده بینیت، ژنه یه کسه ر هاواری لئ هه لده ستیت و بۆ ده ره وه راده کات. دوا ی ناگادارکردنه وه ی به رپه وه به ری هۆتیله که پۆلیس و نه دامانی ئیف بی ئای و که سانی پسپۆری دیکه وه ژوور ده که ون و تهرمه که و گشت شته کانی نیو ژووره که لوول ده دن و له گه ل خۆیاندا ده بیهن، ئیدی له و پۆژه وه پرا

ناوی تیسله ده بیته به میژوو یه کی ته پس کرا و ژیان و مردن و کاره مه زنه کانی ته نی له بازنه یه کی بچووک و نه زانراودا ده میتنه وه.

دوا ی هه شتا سال له و کاته ی ئۆتۆمۆبیلیکی پاتری و زیره ک به ناوی تیسله به جاده و شه قامه کاندای گوزهر ده کات، به ده گمه ن که سانیک هه ن به وه بزانه ن که پۆژگاریک مرۆفیک به م ناوه وه هه بووه و ژیا وه. به لئ، نه و زانایه کی به رپرسیار و تاک و گه لیک زرنگ بوو، لئ هه میشه وه ک مرۆیه کی به ختنایار و نیگه ران ژیا! تیسله به درپژایی ژیا نی هاوسه رگری نه کرد و ته یه کی باوی هه یه که ده لیت داهینر هه رگیز نابیت هاوسه گیری بکات! نه و مرۆیه کی مه زن بوو که پووداوی ئۆتۆمۆبیل ده یکوژیت و دوا ی تپه پینی نزیکه ی سه ده یه کیش مۆدیلی ئۆتۆمۆبیلیکی پاتری ناوازه و گرانبه های به ناو ده کریت.

بۆ شه وی دواتر من له مالی خوشکه گه وره که م دانیشتبوم و بیرم له به روارکردنی بابته ی نیو ماله کان ده کرده وه. له م سه رده مه دا به هۆی هه بوونی پینگه ی سه ره کی شاشه هه موو شتیگ پچران و پارچه بوونیکی سه یری تیکه وتووه، به دیدی من شته کان هه رگیز به ده ست و وشه کانی سه رزاری خوشکه گچکه و زیته که م کۆ نا کریته وه. تراکه شیدیۆکه ی تیسله که برازا که م پۆژیک پیشتر به میهره بانیه وه پیشانی دابوم، ده تگوت زاده ی نه م نیگه رانییه بوو که مرۆ هه نووکه به بئ نامیریکی ته کنۆلۆژی وه ک ئایفون، هه رگیز به سانایی وینه گه وره که ی هه چ شتیکی وه چنگ ناکه ویت.

مالی خوشکه گه وره که م وه ک نه ریتیکی ده یان ساله ناوی شیخی باله کیان لئ نابریته، لئ نه وه ی شیوا ی باس و نیگه رانییه له و سه ردانده دا

ئاۋەكە لە نىۋ پەرداخىكى پلاستىكى گچكەدا كۆتۈبەند كرابوو، ھەرۋەھا ھاوشىۋەى ئەو جۆرە ماركانەى پەرداخى ئاۋ بوو كە لە سەردەمى كورتكىدەنەۋەى پۆزى پرسە لە ھۆلى مزگەوت و ژىر چادىرەكاندا دابەش دەكرىن، پاشان لە دەرەۋە ۋەك گىردى نايلىۋن كەلەكە دەبن.

لە پۆزى گەپانەۋەمدا بۆ زىدى شىرىن، با و باراننىكى ۋەھا بوو كە دلۇپەكان بە لىشاۋ لەسەر بان و شەقامەكاندا ھەلدەبەزىنەۋە و شوۋىنى ئۆتۆمۆبىلانىان بە تەۋاۋى داگىركىدبوو. ھەرۋە خۆلەمىشىيەكانىش ھىندە توۋرە و توۋش دىار بوون، بە ھىچ شىۋەيەك پوون نەبوو كەنگى پوۋيان سىپى بكنەۋە. ھاورپىيەكم چەند مانگىك بوو كىزە گەرەكەى بىراۋانامەى پارىزەرى ۋەرگرتبوو، ئەۋىش دوو، يان سى پۆزە لە پاداشتا ئۆتۆمۆبىلنىكى تىسلەى سىپى بۆ كرىۋە.

- دلدار، بەيانى باش! من ئىستا بە تىسلەكەى ھەلالە دىم بۆ بەر دەرگەى مالىۋە و دەتگەيەنم بۆ مەتار (فېرگە)! پىم خۆشە لە نىۋ ھاورپىيان تۆيەكەم كەس بىت لە كورسى پىشەۋەى تىسلەكەمان دابنىشىت.

+ بەيانى باش، ئارام! زۆر سپاس، بەلام پىۋىست ناكات تۆ ئەزىت بكىشىت و لەو دوۋرىيەۋە بىيت. من كە گەپامەۋە ھەلبەت پۆزىك ھەر پىك دەكەۋىت پىاسەيەك بەو ئۆتۆمۆبىلە بگەين.

پىرۆزىيەكى دوۋانە لە كىزە جوانكەت دەكەم!
- نا، من بەلنىم بە خۆم داۋە و لەم پۆزە باشتىر نىيە بىم بە دواتدا!

+ زۆر باشە، كاتژمىر ۱۰:۱۰ لەبەر دەرگە چاۋەرپىت دەبم!

لە مالى برازاكەم بىرم لە ساتەكانى دانىشتنم لە نىۋ تىسلە پەنگ سىپىيەكەى ھەلالە دەكرەۋە و سەردەمىكى كەمىك جوان، لە ھەمان كاتىشدا

گەلىك ترسناكم دەھاتە پىش چاۋ، بە تايبەت لەو پۆزگارنەى بە ئۆتۆمۆبىلە كۆرپايىبە شىرەكەم بە ئۆتۆبانەكە بۆ سەر كار دەچووم و دەگەپامەۋە و لە پىر ئۆتۆمۆبىلنىكى تىسلەى بى شۆفىر بە لەنجەۋە بە لايەكەمدا پەت دەبوو. ئۆتۆمۆبىلە تىسلەكە سەرنجى بە جۆرىك وىل دەكرىم و ۋەھى لىم دەكرىم لە ھەموو شىتىك بترسىم. گەلىك جارانىش ئۆتۆمۆبىلنىكى تىسلە شۆفىرى تىدا بوو، بەلام پالى دابوۋە پشەتەۋە و بە شىنەيى پۆزنامە، يان كىتپى دەخوۋىندەۋە. من ھەردوۋ دىمەنى خوۋىندەۋەكەم بە دلدا نەدەچوو، چونكە ھەنوۋەكە بە دەگەن كەسىك دەبىنىتەۋە لە شوۋىنى گىشتى كىتپىك، يان پۆزنامەيەكى بە دەستەۋە بىت. لە دىدى من لە ھەردوۋ دىمەندا شۆفىرى تىسلە گەمەى لەگەل راپوردوۋ و داھاتوۋە دەكرىم ئەۋەى من لە نىۋ ئۆتۆمۆبىلە شىرەكەمدا بىنىبوم، پىر لە نواندىكى ساۋىلكە دەچوۋ لەۋەى لە زىندوۋكرىدەۋەى كات بىت لە پىگەى خوۋىندەۋەۋە.

بۆيە لە دۋاى نان خوارىن لەو كاتەى برازاكەم خەرىك بوو دىمەنە ھونەرىيەكەى پىشان دەدام كە تىدا پوۋى نىكۆلا تىسلەى بە جۆرىكى ناۋازە لە پىر دەرەكەوت. من نازانم بۆچى لەبرى گىشت ئەو زانىارىيە سەرەتايانەى دەرپارەى ژيانى ئەم زانايە ھەمبوو، تەنى ئەو ساتەۋەختانەم دەھاتەۋە ياد كە تىسلەم لە شىۋەى ئۆتۆمۆبىلنىكى زىرەك بەسەر جادە و شەقامەكانى شارەكەى لىيەۋە گەپابوۋمەۋە زىدى خۆم، بىنىبوو. لەو ئىۋارەيەدا زانىارى ورد و پىترم دەرپارەى نىكۆلا تىسلە لە برازاكەمەۋە گوۋ لى بوو كە ھەرگىز پىشېنىم نەكرىدبوو. ئەو دەيگوت تىسلە پىۋىكى پشەت پاست و سەر پاست و پىگە پاست بوۋە! تىسلە بە

دریژیایی ژیانی له ئەمریکا و له نیو جەنجالی و ناشیرینییه کدا که به دۆلار پەردەپۆش کرابوو، ویزدانی گەلیک بە پاکسی پراگرت.

له نیو ئاخوانتە شیرینەکانی برازاکەم، من وهک ئەوهی خەون ببینم، دیمەنی تیسەلە بە پوونی دیتە پیش چاوم. تیسەلە دەبینم پووه و پەنجەرە ی ژووری ژمارە (۳۳۲۷) له هۆتیل نیویۆرکەر دانیشتوو و پۆمانیکی ئیفۆ ئەندریچ دەخوینیتەوه. ماوه بەکی درێژە بیرۆکە ی بیردۆزە فیزیاییەکان مینا پەروانە و گەلیک خیراتر له تایەری ئۆتۆمۆبیلیکی سەدە ی داهاوو له زیندا دەخوولیتەوه و دین و دەچن. لئ هیندە ی بیر دەکاتەوه سپۆنسرێکی ئەمریکایی و بئ فیئل و تەلەکە ی بۆ پەیدا نابیت هەتا بە هیز و پالپشتی پارە، خەونەکە ی بۆ خزمەتی مرقایەتی بکاتە راستی.

تیسەلە هاوئل و هاوپیئە ی زۆری له دەورپشتە و باوهری به یەکیکیان نییە. هیندیگ جار پیشبینی دەکات له ژوورە کدا خۆی و بیردۆزەکانی سەر دەنیتەوه و کەس بەوه نازانیت هەن. تیسەلە بەر له دەستپیکردنی پۆمانەکە ی ئەندریچ، پۆژیک له پۆژنامە یە کدا چیرۆکیکی نووسەرێکی ئەمریکایی به ناوی مارک توین دەخوینیتەوه و گەلیکی له دلددا دەنیشیت. ناوی چیرۆکە کە (کاتز میتر) و باس له پیاویک دەکات کە کاتز میترێکی چاک و جوانی هەیه و بۆ ماوه ی هەژدە مانگ زۆر به دروستی و بئ ئەوه ی پاش و پیش بکات، کار دەکات و ساتەکانی ژیانی بۆ دەپۆیت، بۆیه پیاوهرە کە وها دەزانیت کاتز میترەکە ی شتیکی ئەفسووناوییه و هەرگیز پەکی ناکەویت. هەتا شەویک له پر دەبینیت کاتز میترەکە ی وهستاوه و کار ناکات. پیاوهرە کە هەست دەکات ئەوه پەيامی کارەساتیکە! پۆژی دوا یی بۆ راستکردنەوه ی کاتز میترەکە ی

زوو مالهکە ی بهجئ دەهیلایت و هەرکە به لای شوینی زێپینگەرێکدا رەت دەبیت و له دەرگە کە دەچیتە ژوورەوه، زێپینگەر کاتز میترە کە له دەست پیاوهرە کە وهردەگریت و پیی دەلایت کە چوار خولەک وه دوا کەوتوو! پیاوهرە کە دەلایت: «هەرچەندە به نازارەوه له دەوری زێپینگەرە کە هەلپەریم و پیم گوت واز له کاتز میترە کەم بهینیت، کەچی ئەوه هەر پیداکری کرد کە دەبیت پیکهەرەکە ی چاک بکاتەوه، ئیدی کاتز میترە کەم پۆژ له دوا ی پۆژ کە میک دەچیتە پیش و له ماوه ی مانگی کدا کاتز میترە کەم تایەکی وها دەگریت کە له ژیر سیبەردا دەچیتە سەر سەد و پەنجا پله. دواتر گشت کاتز میترەکانی شار له دوا ی خۆی بهجئ دەهیلایت و هەتا دەبینم به سیزدە پۆژ وه پیش پۆژ میتر کەوتوو. کاتز میترە کەم له نیو بەفر و مانگی تۆفە مەردا بوو، کەچی هیشتا مانگی ئۆکتۆبەر گەلای دارەکانی نەگورپیوو! ئیدی کریی سەرە مانگ و پارەدانی شتەکانی دیکەیش زوو واده ی هات و به ئاستیک گەیشت چیتەر نەمتوانی خۆمی له بەر رابگرم.»

پیاوهرە کە له گێرپانەوه ی به سەر هاتە کە ی بەردەوام دەبیت، ئەوجارە کاتز میترە کە ی دەبات بۆ لای سەعاتچیهک کە پیی دەلایت کاتز میترە کە ی خاوینکردنەوه و پۆنی پتویستە، ئیدی به پێچەوانە ی جاری پیشوو پیاوهرە کە ئەوجارە له هەموو شتیکی وه دوا دەکەویت و وه های لئ دیت خۆی به مۆمیای مۆزەخانەکان بچوینیت.

لیرەوه را چیرۆکە کە ی مارک توین وها بەردەوام دەبیت و کاتز میترە کە هەر جارە ی کیشە یەکی تازە ی تیدە کەویت و خاوهنە کە ی به دلگرا نییە وه دەبیات بۆ لای وه ستایەکی دیکە: یەک دەلایت شا کلیلە کە ی شکاوه، ئەویتەر دەلایت

کریستالەکی خوار بوو ته وه! ئیدی بېزاریی پیاوه که دهگات به ئاستیک، به دلگرانیه وه به سعاتچیه که ده لیت: « کاتژمیره که به دوو سەد دۆلار کرپوه، لځ هتا ه نووکه دوو سځ ه زار دۆلارم بۆ چاککردنه وهی خەرج کردوه! » دوا جار له و کاتهی پیاوه که کاتژمیره کهی ده بات بۆ لای سعاتچیه که و یه کسه ر نه و ده ناسیته وه که پیشتر له شاره که نه داز یاریکی به له می هه لمی سه ر نه که وتوو بوو. پاش نه وهی نه م سعاتچیه ش وه ک نه وانی دیکه کاتژمیره که ده پشکنیت و به له نگیه کهی نازانیت، یه کسه ر به باوه ر وه به پیاوه که ده لیت: « کاتژمیره که هه لمی گرتوه! » ئیدی پیاوه که پشوو له به ر ده بریت و به نابه دلایه وه به سعاتچیه که ده لیت: « مامم ویلیه م (هه نووکه له ژیاندا نه ماوه!) ده یگوت: هه سپی چاک به چاک ده مینیته وه، هتا نه و کاتهی جاریک غار ده دات. کاتژمیری چاکیش هتا نه و کاته به چاک ده مینیته وه که هیشتا نه چوو بۆ ژیر ده ستی وه ستا، هه وره ها مام ده پیرسی نه گه ر وه ها نه بووایه ده بیئت نه و هه مو وه ستا سه ر نه که وتووانه، له وه ستای چه ک و پیلاره وه بگه ره هتا نه داز یار و ئاسنگه ر چییان به سه ر هاتبایه؟ لځ که س نه بوو نه و شته ی پځ بلیت! ».

تیسله له دواي خویندنه وهی نه م چیرۆکه دل ده روونی به شیوه یه کی سه یر ئارام ده بیته وه . دواتر زۆر به وردی له وینه ی نووسه ره که راده مینیت و هه ست ده کات دوانه یه کی خۆی، یان شیوه ی نه و برایه کۆچکردوه ی تیدا ده بینیت که له هه رته ی مندالیدا له پیش چاوی له سه ر نه سپ ده که ویته خواره وه و ده مریت. نه سپیکی عه ره بی ده گمه ن بوو و پاشایه کی عوسمانی له سه راییفۆر به دیاری بۆ

باوکه قه شه که ی تیسله ی هینابوو . تیسله به ر له وه ی گونده جوانه که و زیدی بابو پیرانیسی به جځ به یلیت کۆلی نه م خه م و تراژیدیایه هه رده م وه ک باریکی گران به سه ر دلایه وه ما بوو، بۆیه له شاری نیویۆرک له و کاته ی له وینه ی مارک توین راده مینیت و چیرۆکه که ی به جوریک به دلدا ده نیشیت و وه ها ده زانیت کاتژمیره که راشه ی چاره نووسی وی ده کات له نه مریکا، دواتر برپا ر ده دات که گشت به ره مه کانی نه م نووسه ره بخوینیته وه و نه گه ر بۆی بلویت ده ستی هاو پیه تیشی بۆ دریز بکات .

تیسله له و شوینه ی لیوه ی هات، بوو به ده گمه ن نووسه ر و شاعیری بینیبوو که وه ک نووسه رانی ئینگلیز و نه مریکایی پار ه دار بووین، یان هه ر له سه ره تاوه به پیگه یه کی کۆمه لایه تی به رچاوه وه هاتبن بۆ نیو دنیای نووسین، بۆیه له تیرامانی بۆ پوخسار و جلوه رگی مارک توین به روونی هه ست به جیاوازییه سه یره که ده کات و خه ریک بوو بیری بۆ شتیک بچیت، که چی نه یده زانی نه نجامه که ی زوو بیهووده یی به دواوه ده بیئت .

پاش نیوه پۆی پۆزی شه مه بوو و تیسله به تامه زرویییه وه دوا په ره گرافه کانی رۆمانه که ی (ئیفۆ نه ندریچ) ده خوینیته وه و چیرۆکه که ی مارک توینیش وه ک خۆی له نیو زه ینیدا به زیندوویی ماوه و به ده یان شیوه و په نگ خۆی ده نوینیت، له و کاته دا خۆیشی نازانیت چۆن وه ها بله ز خۆی ده گۆریت و به دواي به ره مه کانی مارک توین به ره و کتیبخانه، یان کتیبفرۆشییه که ده که ویته پځ .

چهند هه فته یه ک دواي خویندنه وه ی گشت به ره مه کانی مارک توین، پۆژیک تیسله له ژيانی راستیدا به دیداری مارک توین ده کات و

له يه كه م ساتدا هردوو پياوه پوخته كه وهك دوو هاوړپي چندان ساله يه كدى ده بينن. له و دانىشتنه دا گفتوگو له سهر گه ليك باب ته يكي گرنه ده كنه و تيسله دلى خوښه كه له چار هاوړل و هاوپيشه كاني كه هينديكيان پروانامه ي دوكتوريان له زانستى فزيك هه بوو، پياويكي ناسيوه كه هم نووسره و هه ميش دهوله مند يكي دل و دهر وون گه شه، لى كه ميك له خوښايي.

مه پر به پي خوي و بزني به پي خوي! په نديكي پيشينان بوو، ده تگوت له خاكي كوردانه وه به گوپي كاره كته ريكي رومانه كاني (نيقو نه ندرېچ) دا چو بوو، شيوه كهي به ته واوي گورابوو، لى له و كاته ي په نديكي وه ها له زاري (مارك توين) يشه وه ده بيستيت كه به پيز و شه رمه زار ييه وه داوا نه رينيه كهي هاوړي تازه كهي پرت ده كاته وه بى سپونسه ركردي بيردوزه زانستيه كاني، تيسله دپته سهر نه و باوهره كه بلپت دهوله مند هه ريه ك شته نه گهر له بهرگي نووسه ردا بيت، يان له هي زاناي فزيك و ماتماتيک.

مارك توين به پوونى و په واني به تيسله راده گه يه نيت كه پيشتر زانايه كهي له و ديوى پينچ ده رياچه كه ناسيوو و داواي سپونسه ري لى كرده بوو بى داهينان و هينانه دي خه وني تيليفون، وچا به گالته وه به تيسله ده لپت: من خوم له بيل گيل كرد، لى له به رانبره ئيوه ي زور زرنه و پوخته و به ريزدا خوم گه ليك شه رمه زار و نه وي ده بينم و نازانم چي به زارمدا به ييم.

مارك توين دوا وشه و برپار كه به گوپي تيسله يدا ده چرپينيت، بوني په تكدنه وه كه وه له زاريدا كه ميك خوښتر ده ركه وپت. له و كاته ي

ده لپت كه نه و به نيازه سهروه ته كهي بى هينانه دي ده زگا و ناوه نديكي چاپ و بلاو كرده وه له شاره كه دا ته رخان بكات و هاو كاري هه ر كه سيك بكات كه خه وني نووسين به روكي به رنادات.

تيسله به نابه دلى ده گه رپته وه ژورى هوتيله كهي و پوپه له ژپري ده ستيدا بال ده گرن. ژماره ي به لگه نامه و نه و پوپه لانه ي به بيروكه و بيردو زي ناوازه پر ده بن، ژوره كهي لى دا گير ده كنه. گوشاري هاو له ليكي له شوپني كاره كهي، له هي نه كته ري ميسري فه ريد شه وقي ده چوو، كه له گه ليك له فيلمه كانيدا له به رانبر دوست و نه ياره كانيدا پپره وي ده كرد، بيزاري و توپه ييه كهي زور ده خه نه نيو دلى تيسله.

بويه له ساله كاني دوا ييدا و پاش دوا هه ناسه كاني خوږاگري و به رگري كرن، تيسله به پوژ و مانگ خوي له ژوره كهي ده ناخنيت و نايه وپت كه س بيپينيت. له و كاته پر له نيگه رانييه ي ژيانيدا، نه و ده ويوست بلپت كه داهينانه كاني بى خزمه تكدني گشت خه لكى سهر نه و زه وينه كه و نارا و ماندووه به ده ستي نه ياراني، بويه برپاري دا نه گهر ده ستيكي پاكي بى هاو كاري كرن وه گيرنه كه وپت، بيروكه زانستيه كاني و هه رچي وه ده ستي ده هينيت له نيو ناخ و به لگه نامه كو كراوه كانيدا هه ليا نبرگريت و هه تا پوژي خوي ده رگه يان به سه ردا دابخات.

گه ليك شه وان تيسله به تاريكي داده نيشت و چراي ژوره كهي بى هه لخه له تاندني نه و به ناو هاوړل و هاوپيشانه ي خوي كه له دوژمن تر سناكتر بوون، داده مركاند. دواتر له په نجه ري ژوره كهي نزيك ده بووه وه و په رده كهي هه لده دايه وه و هه مان نه و چند نوتومويله فوره په شه ي ده بيني كه له خواره وه چاوديري

هۆتیلەکیان دەکرد. بەلێ، دەبیینی چۆن لە کورسی پێشەوهی ئۆتۆمۆبیلێکدا بە ئاستەم تارمایی ئەو پیاو بەلابەرز و زانایە دیار بوو کە تێسلە پاشناوێکی گۆرپیوو بە ترومپا، ئەوەیش بە هۆکاری گوشاری بەردەوامی بۆ و دەستخستنی بێردۆزە زیرەک و ناوازهکانی وی. هەنووکە ناوی تێسلە هی گشت ئەو هاوێڵ و هاوپیشتە زینگانەیی داپۆشیبوو کە چەقەڵ بوون لە پێستی بەرخدا، هەرچەندە ناوی گەلێکیان هەتا سەر بە نەزانراوی دەمێنیتەوه، لێ شیمانەیی هەیه ناو و هەلکەوتەیی ئەکتەرە میسراییە بە ناوودەنگە کە بە زەینی کەسیکدا بێت کە بە هۆی وشەیی (شەوق - پووناکی) یەو لە پۆژێکی دوور بێت، یان نزیک تیشکیک بخاتە سەر لایەنە شاراوێکانی ژيانی تێسلە. یان بچیتە سەر باسکردنی ژيانی هاوێڵەکانی و بزانییت لە کویدا پۆلی چەقەلیان بینیوه، نەوێک هاوێڵ، هەرۆهە شیمانەیی هەیه وشەیی (شەوق - پووناکی) مینا کلیل و ئامرازێک پۆڵ ببینییت و پارێکی شاراوێ بۆ کەسە کە هەلبینییت هەر کاتی کە بیهوێت لە ژيانی مۆیەکی بە ناوودەنگ بکۆلێتەوه، یان هەر هی تاکێکی ئاسایی کە بە دیدی وی گەلێک بەختیارە ناوێکی لە بازنەیی ئازیزانی بۆ دوورتر نەچوو.

ئەو پۆژەیی تێسلە لە دایک بووبوو، لە دەرۆه باوباران و تاریکیە ک بوو، هەترەشی مۆی دەبرد و دەیترساند، بۆیه لەو کاتەیی مامانە کە گوێی لە دەنگی زیرەیی گۆرپەکی نیو دەستی دەبیت، بێ ئەو هی سێ و دووی لێ بکات شتیکی سەیری بە زاردا دیت و دەلێت: ئەو دەنگە، دەنگی تاریکییە! لەگەڵ دەرپینی ئەو ئاخووتنە نەشیاوێدا، هەرۆهتریشقە و برووسک ئاسمانی رەنگ خۆلەمیشتی لەتوپەت

دەکەن و پووناکی دەکەنەوه. ئیدی لێرەوه دایکی تێسلە هەناسەیهکی شادمانی هەلەمژنییت و بە نابەدلییەوه بەرسفی مامانە کە دەداتەوه و دەلێت: کچی، زمانت بە خواری مەگێرە و زیرەیی گۆرپە کەم دەنگی پووناکییە!

خوشکەکی نیو دەقاری چیاکانم لە ماله خنجیلانە کە دیت و دەچیت و یەک چرکە دانانیشیت. پەرداخی بەتال لەسەر مێزە کەیی بەردەم هەلەمژنییت و بلەز یەکیکی دیکەیی پەر دەهینیتەوه و لە جینگەیی دادەنیتەوه. من هەستم دەکرد خوشکە کەم وەهای دەزانی لە خاکی غەریبی ئاوی ئوقیانوسەکانم هەمووی خواردووێتەوه و بە ئاوی شیخی بالە ک نەبیت سوێرای نیو ناخم دانا شوێنییت و شیرین نابیتەوه.

لە دواي خواردنی ژەمیکی بە چێژی کوردەواری و چای بۆنداری دەستی خوشکە گەرە کەم، من خۆم بە دوا پەرداخە نایلۆنە کەیی لۆگۆی شیخی بالە کەیی لە سەر بوو، مژوول کردبوو و دەمویست ئەو پێشان بەدەم کە چیتەر ئاو ناخۆمەوه. لێ لەو کاتەیی یاریم لەگەڵ سەرپۆشە ئەلەمنیۆمە تەنگە کە دەکرد، ئەو جارە خوشکەم زۆری بەلاوه سەیر بوو کە چۆن وەها تووشی بێدەنگیەکی قوول بوویوم و خەریکی کارێک بووم کە لە هی مندالیکی دە سالان دەچوو. نەوێک هی برابەر کە لە چاوی خوشکە کەم گەلێک بەستە زمان و ساویلیکە دیار بوو، چونکە نیو سەدە لە ژيانی گوزەرا بوو، کەچی هیشتا هەر رەبەن و تەنیا و خاوەنی هیچە.

دواي بینینی وینە کەیی تێسلە، من لە مەودوا چاوی ئایفۆنە کەم لە بەرانبەر دیمەنییک پادەگرم کە چاوی ئاساییم بە تاکی تەنێ بۆی کۆ ناکریتەوه، بۆیه لەو کاتەیی خوشکە گەرە کەم بەرەو ناندینە کە چوو و هەستم کرد ئەم جارە

ده چيټ ده فري پر له ميوه ده هينټ، به خيړايي به نايقونه كه م وينه يه كي سه رپوشه نه له منيوكه م چركاند. سه رپوشه كه ده ميک بوو به هڅي جوولې و خولانه وه ي خوڼه ويستانه ي له نيو ده ستمدا، كه ميک گه چرا بوو، لوس ي و سافيه كه ي پيشووي نه مابوو.

ماويه كي دريژ و هتا گه رانه وه ي خوشم له سه ر سكريني نايقونه كه سه يري وينه كه م كرد و له پر له پيش چاوانم پوخساريكي له شيوه ي نيكلولا تيسله ده ركه وت. وينه كه به شيوه يه كي گه ليك سه ير نزيكي له گه ل كار هونه ريبه كه ي برازا كه م هه بوو كه له شه وي پيشوو له يوتيو ب پيشاني دابووم. من له به رانه ر وينه كه دا به شيوه يه ك دامام و كار ه مندا لانه كه ي نيگاي چاوي خوشه كه م به ر له چه ند خوله كي ك برياري له سه ردا بوو، بوم بوو به زاده ي ناساندي پنتيک له قوولايي نه ستمدا كه تييدا مرؤ له هه مان كاتدا هه م ده توانيت مندا ل گه وه بيت. له وييدا مرؤ به سووكي به سه ر سنووري ره گه ز و له ش و گشت نه و به ربه ستانه دا باز ده دات كه په رده به سه ر راستيدا ده پوښن.

من له داوي نه وه ي له نيو شه پولي نه م هزر كرده قوولې سه روو وه ده رده كه وم، به نه سپايي له نايقونه كه م په نجه له سه ر ناوي برازا كه م داده نييم و يه كسه ر وينه كه ي بؤ ده نيتم، دواتر كه ميک چاوه ري ده كه م و زه نگ بؤ ژماره كه ي لي ده ده م و داواي لي ده كه م هه م هونه ركه ي سه ر يوتيو بيم بؤ بنديت و هه ميش پاقه ي خوي ده رياره ي ريكه وته كه بنووسئ.

برازا كه م له سه روه ختي ناخاوتنه كه دا له ناوازي ده نكي ديار بوو شادمانيه كي مه زن دل و ده رووني داگير كرده بوو، له نه نجامدا خهريك بوو چه ندان وشه ي سه ر زاري خوشه

گچكه كه مي ده هاتنه سه ر زار. تيليفونه چه ند خوله كييه كه داوي هات و برازا كه م پاش كه ميک وينه ي تيسله له سه ر سه رپوشي ناوه كه و كار هونه ريبه به رزه كه ي نيو يوتيو بي له پال يه كدي دانابوون و بوي په وانه كردم.

خوشه گه وه كه م مات بووبوو، به هيمني به ديار به زمي نه و كار ه مندا لانه يه م و بيستني ناوه يناني تيسله دانيشتبوو. من گه ره كم بوو بزانه ناوي تيسله چي پاقه يه كي له گه ل خويدا هينابوو نيو ژوره كه و خوشم چون له و به زمه سه يره ي نيوان من و برازا ده نگوڅه كه م تيگه يشتبوو، بويه سه رباري ميوانداريه بي هاوتاكه ي، بؤ نه وه ي چيتر نه و له نيو نيگه راني و گومان و دلې پاكيدا نه هيلمه وه، سه رم هه لبري و گوتم:

- خوشكي وه ره له كن من دابنيشه و سه يري نه م دوو وينه يه بكه.

+ نه و كبرايه كييه برا، نه حمه د مه زه ره!

- نه حمه د مه زه ره كييه، من ده يناسم!

+ نا نه و كورد نييه! نه كتر يكي كونه، زور فيلم ي له گه ل فه ريده شه وقيدا هه يه، نه گه ر بيناسيت!؟

ليروهه را خوشم په نكي هه لبرپكاني سه ر پوومي بيني و پتر ليتم هاته پيشه وه وه ك مندا له كه ي جارن بم يه كسه ر ده ستيكي له سه ر شانم دانا.

+ برا چي پووي داوه، شتيك هه يه من نه يزانم!؟

- نا خوشكي هه ر فيلم يكي ترسناكي نه و رؤژگارانه م وه بيير هاته وه!

نيدي من به ر له وه ي بخه وم تيليفونيكم بؤ برازا كه م كرد و پيم گوت گوراني (گولئ گولئ ي) (ديار ده رسيم) م بؤ بچريت، كه هه مان ناوي خوشه گچكه كه مي هه لگرتووه، به لكه خه ويكي خوشم لي ده كه ويټ، يان وشه كاني سه ر زاري برازا كه م كه

چرکەى تەمەنم دەژمىرئ
ژيانم لەتەک خۆيدا دەبا و
بە پەيکى مەرگم دەسپىرئ.

بەر لە چرپنى گۆرانىيە خۆشەکە بە گوێدا چرپاند
بووم، ھەر بە زىندووئى دەمىننەو ھەتا لە دەڤەرى
شېخى بالەک دەگەرپمەو ھەشار و دەچمەو مالى
خوشکە گچکەم.

چونکە دلم پوون بوو لەو کاتەى برازا
دەنگخۆشەکەم لە کەرەجەو بە دوامدا دیت،
بارەکە بە پىجەوانەى پۆڤى پىشوو سەراوليژ
و راست بوو تەو، بە تايبەت کە برازاکەم لە
دراى خۆمەو دەبينم بە شادمانى و پووى بە
خەندەو پى دەنیتە نيو مالى گولپى خوشکم
و سەردانى دەکات، ھەرەھا لە ژوورەو ھەيش
بۆ چرکەيەک لە سکرىنى ئايفۆن و کاترەمىرە
ئەپلەکەى ناروانىت، نەو ھەک خوشکە گچکەم
ھەست بەکات کە ئەو بىزارى دەنوینىت و لە
دانىشتن لە مالەکەيدا ناشادە.

ئىدى لە نيو ئەم کەشە خىزانىيە گەرمەدا،
من و برازاکەم بى ئەو ھەى بابەتى وینەکەى
تيسلە دووپات بەکەينەو و بىھىننەو گۆرئ،
سىو و ھەنار و پرتەقالە بۆندارەکان لەت
دەکەين و کاتى مردوو و لەدەست چوو لەگەل
ئازىزەکەماندا، زىندوو دەکەينەو.

تەيپىنى:

لەگەل تەواوکردنى ئەم چىرۆکە خوشکە
گەرەکەم لە دوورى پتر لە دە ھەزار کىلۆمەترەو،
پەيامىکى لە رېگەى ئايبەرەو بۆ ھەناردم کە
شيعر و وینەيکى دەستە خوشکىکى شاعىرى تىدا
بوو بە ناوى ست کاکۆ. رېکەوتىکى گەلپک لە پىر
و سەير بوو، چونکە ناوى شيعرەکە (کاترەمىر)
بوو. بە شانازىيەو لە خوارەو چەند گۆپلەيەک
لەو شيعرە جوانە دەنووسمەو:

بۆيە کاترەمىر
خۆش ناوئ